

OBRtni VESTNIK

strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva.

»Obrtni Vestnik«

izhaja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno . . . K 24
polletno . . . » 12
posamezna številka . . . » 1

Oficijelno glasilo „Dež. zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug“ s sedežem v Laškem trgu
in slovenskih obrtnih društev.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Ponatis dovoljen le z navedbo vira.

Cene inseratom:

$\frac{1}{32}$ strani pri enkratni objavi
K 24, pri večkratnih objavah
primeren popust.

Uredništvo in upravnštvo:

Ljubljana, Dunajska cesta 20

III. letnik.

V Ljubljani, 1. septembra 1920.

Štev. 14.

Engelbert Franchetti:

Otvoritev razstave društva »Radiša« v Zagrebu.

Dne 19. avgusta 1920 je pokrovitelj društva »Radiša« ban Dr. Laginja slovesno otvoril društveno razstavo v Zagrebu. Otvoritvi so prisostvovali predstavniki vseh kulturnih društev, vojaških in civilnih oblasti ter tuji konzuli, ki so se laskavo izrazili o kulturnem in gospodarskem napredku našega naroda. Razstava, ki se nahaja v umetniškem paviljonu, na univerzi in v samostanski šoli, je jako lična in lepa in so razstavljeni jako dragoceni obrtni predmeti. Zlasti je dobro zastopana mizararska obrt z deli, ki delajo hrvaškemu obrtniku čast in spoštovanje. Edino, kar je grajati je to, da so predmeti nametani eden poleg drugega brez pravega aranžma in vsled tega ne pridejo tako do veljave kakor bi bilo želeli. Ako bi n. pr. oprave za spalne sobe in oprave za sobe za gospode bile urejene tako, kakor morajo biti sestavljene v sobah, bi bilo to nekaj krasnega in našli bi predmeti veliko več zanimanja.

Tudi Slovenci smo zastopani v tej razstavi in sicer ne toliko z umetniškimi deli kakor z domačo industrijo. Predmeti Slovencev so razstavljeni v suterenu umetniškega paviljona in sicer predvsem čipkarstvo. Dalje ima razstavljena lepa dela g. Fran Cerar, tovarna slamnikov v Stobu, raznovrstne slamnike in klobuke za gospode in dame, torbice za jedilno orodje iz protja, stenske obešalnike za ščetke, košarice za akte in pisemski papir, razne košarice za cvetje, za rokavice, za kruh v različnih oblikah, šivalne mizice iz protja, krasno izdelana stojala za cvetlice v raznih oblikah in velikosti, košare za papirnate odpadke, naslonjače, stole in podnožnice. Enake predmete imajo razstavljene tudi: državna učna delavnica za košarstvo v Radovljici, zveza lesnih domačih obrti v Ribnici in pletarska šola Strnišče pri Ptuj. Založništvo umetniška propaganda v Ljubljani ima razstavljene slike naših umetnikov M. Gašparija, Fr. Klemenčiča in H. Smrekarja.

Lepe na pol in v celoti izdelane predmete ima razstavljene »Puškarska strokovna šola v Borovljah« in pa generalni komisariat za tujski promet v Ljubljani razne slike Bleda, Bohinja, Kranjske gore in narodne noše, ki vzbujajo veliko pozornost. Prva žebeljska in železo-obrtna zadruga v Kropi ima

razstavljene razne kovane žeblice za čevlje in konje, vlečene broderske žeblice, zobe za brane, spojke za odre in ladje, zidne kljuge, burkije, krampe, lopate, cepine, sekire in razna druga poljska orodja.

Veliko pozornost vzbujajo razstavljeni predmeti keramične industrije L. R. Schütz, ing. Pavlin in dr. iz Petrovč pri Celju. Mnogo Slovencev ni bilo znano, da se na domačih tleh izdelujejo tako krasni umivalni, jedilni in kavni servisi, dalje servisi za moko in čaj, stenske skledice, vaze, kranjske majolike, vrči, svečniki, lonci in košarice za cvetlice vse v slovenskih motivih. Presenetili so nas izdelki slovenskega obrtnika g. Josip Božiča, sobnega slikarja v Ljubljani, ki je edini razstavil svoja dela, rizbe, šablone za sobno slikarstvo v narodnih motivih. Ti vzorci so nekaj tako krasnega in lepega, da moramo mi Slovenci biti ponosni na zmožnost in sposobnost tega obrtnika. Želeli bi bilo le, da bi se naši ljudje enkrat privadili k temu, da bi svoje domove kinčali v narodnih motivih in izdelkih narodnih noš in šeg.

Vse merodajne in odločilne kroge pa tem potom pozivljamo, da naj skrbijo za to, da se čimprej tudi v Ljubljani priredi obrtna razstava, v kateri bodo imeli naši obrtniki priliko pokazati svoja dela in ne dvomimo na tem, da bode ta razstava naših obrtnikov preksila marsikatero razstavo drugih narodov.

Omenim naj še, da je profesor državne obrtne šole v Ljubljani gospod O. Grebenc, oddelek slovenske razstave v svoji priznani spretnosti in izbornem okusu sestavil in uredil tako lepo, da istega vse občuduje in da pride vsak razstavljen predmet do veljave, zato je pa po predmetih, ki so naprodaj, tako povpraševanje, da so skoraj že vsi razprodani. Slovenci se po razstavljenih predmetih naravnost odlikujejo.

Ustanovni občni zbor »Obrtne banke«.

Dne 23. avgusta se je vršil v Ljubljani ob obilni udeležbi ustanovni občni zbor »Obrtne banke«. Zborovanje je otvoril g. dr. Fran Windischer in je izpregovoril takole:

»Spoštovani gospodje! Ustrezajoč želji pripravljalnega odbora odvarjam ustanovni občni zbor Obrtne banke ter Vas v tako lepem številu zbrane zborovalce prav prisrčno pozdravljam. Čast mi je pred-

staviti Vam vladnega komisarja g. Frana Mramorja, katerega prisrčno pozdravljam.

Gospoda! Današnji dan je tako važen v zgodovini našega obrtnega stanu in njegovih gospodarskih prizadevanj, da smem pred prehodom na dnevni red kratko izpregovoriti, kakšnega pomena in važnosti je ustanovitev denarnega zavoda, kateri naj v prvem redu služi potrebam in koristim našega obrtnega stanu.

Naše slovensko obrtništvo nima tradicij, katere segajo v davnino. Kmetijski naš narod je stoprav pozno prišel do svojega obrtnega stanu. Od severa in juga so prej v našo lepo domovino, osobito v mesta prihajali tuji profesijonisti, ki so skrbeli za obrtne potrebe našega prebivalstva. Stoprav v zadnjih desetletjih preteklega stoletja je začela naša obrtniška osamosvoja. To dejstvo na eni strani, na drugi pa okolnost, da so se naši ljudje najraje kretali po svoje, je delalo znatne težave onim našim vrlim možem, ki so začeli probujati in zbirati v organizacije naše domače obrtnike. Srečen sem, da danes vidim na tem zborovanju mnogo mož, ki že dolga leta vneto in uspešno delajo na polju obrtniške organizacije. Od srca mi je žal, da tega dne ni učakal eden naših najboljših, nedavno umrli člani naš prijatelj gospod I. Bonač.

Delo naših obrtniških organizatorjev je začelo polnoma naravno s probujanjem in zanimanjem naših obrtnikov za splošno stanovsko organizacijo v stanovskih zadrugah in društvih. Samoposebi pa je prišlo, da so naši organizirani obrtniki začeli zavedati se potrebe po samopomoči in po snovanju skupnih gospodarskih naprav. V tem pogledu je zadnja leta opaziti v Sloveniji veselo in zdravo gibanje. Obrtniški napredek pa, bodisi da gre za posameznega obrtnika, bodisi da gre za njihove gospodarske organizacije, je le mogoč, če je obrtnikom in njih gospodarskim organizacijam na razpolago zaslomba kreditnega zavoda, ki ima namen in voljo, ustrezati posebnim potrebam obrtnika. Najboljši poznavalci našega obrtništva so me potrjali v naziranju, da moramo priti tudi mi Slovenci sedaj v novih razmerah do lastnega obrtniškega denarnega zavoda. Misel, da ustanovimo Obrtno banko, je bila vsem domača. Povsem naravno je, da je vse zavedno obrtništvo z odkritim veseljem pozdravilo predlog, da si ustanovimo Obrtno banko v Ljubljani. To lepo in koristno idejo smo v jako kratkem času uresničili. Naša akcija je bila v prvi vrsti zategadelj tako uspešna in resna, ker smo dobili v našem najstarejšem bančnem zavodu »Ljubljanski kreditni banki« najlepše razumevanje in dejansko podporo. Ta zaslomba je bila odločilne važnosti, ker je cela naša akcija zadobila vsestransko zaupanje v naši javnosti. Mislim, da sem pravi tolmač Vašega mišljenja, če danes izrekam našo zahvalo vodstvu Ljubljanske kreditne banke in pa njenemu ravnatelju gospodu Hanušu Krofti, ki se je osnovanju Obrtne banke posvetil z vso ljubeznijo. (Živahno odobravanje). Prepričan sem, da bo novi zavod vedno lepo harmoniral z Ljubljansko kreditno banko, ki naj mu ostane dober prijatelj in zvest svetovalec. Iskreno zahvalo naj mi bo dovoljeno dalje izreči Obrtnemu pomožnemu društvu, njegovemu prezasednemu predsedniku g. Krečiju in njegovemu marljivemu odboru, ki so pokazali tako vzgledno razumevanje obrtniških koristi in potreb. (Živijo-klici in odobravanje.)

Želja pripravljalnega odbora je bila, ustanoviti Obrtno banko in ji dati tak temelj in tako vodstvo,

da bo zavod res zavod naših slovenskih obrtnikov. Želja ustanovnikov je, da prevzemo vodstvo Obrtne banke možje, ki imajo zaupanje naših obrtnikov. Za svojo osebo sem globoko preverjen o potrebi Obrtne banke, čije naloga bodi, urediti svoje delovanje tako, da služi posebnim potrebam našega obrtnika in njegovih gospodarskih naprav. Od ene strani se je grajalo gospoda ravnatelja Urada za pospeševanje obrta in mene zaradi snovanja Obrtne banke. Gospoda, jaz smatram to grajo za neupravičeno. Zaradi ustanovitve Obrtne banke ne zasluži graje nobenega slovenskega obrtnika, ker nama je pred očmi zavod, ki bo ne-strankarski in se bo držal le gospodarskih vodil. (Splošno odobravanje.) Moja srčna želja je, da spremljaj stanovitna sreča Obrtno banko. Iskreno želim, da bi razvijala čimkoristnejše delo za povzdigo naše domače obrtne pridnosti in podjetnosti. Naj postane mogočen motor slovenske obrtne produkcije! (Živahno pritrdjevanje.)

V zmislu predpisov poročam sledeče: Minister za trgovino in industrijo je z rešenjem z dne 5. maja 1920, VI. št. 734 dovolil Ljubljanski kreditni banki, drju. Franu Windischerju, ing. Turnšek, Engelbertu Franchettiju, Antonu Krečiju in dr. Jankotu Žirovniku (tema dvema za Obrtno pomožno društvo v Ljubljani), dalje Valentinu Urbančiču in Andreju Marčanu, vsem v Ljubljani, ustanovitev delniške družbe pod imenom »Obrtna banka« v Ljubljani. Na to je ljubljanski oddelek tega ministrstva z odlokom z dne 26. maja 1920, št. 3780 izdal koncesijsko listino in odobril predložena pravila.

Ustanovni občni zbor je bil v Uradnem listu št. 91 z dne 7. avgusta 1920 z objavo dnevnega reda pravilno razglašen in je bila tudi deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani glasom njenega obvestila dne 9. t. m. o občnem zboru pravočasno obveščena.

Predlagam dalje občnemu zboru seznam podpisovalcev delnic in potrdilo Ljubljanske kreditne banke, da je vsa delniška glavnica pri njej polno vplačana in stavljena delniški družbi na razpolago.

Ugotavljam, da je navzočih oziroma zastopanih 57 podpisovalcev delnic, ki zastopajo 5829 delnic z 575 glasovi, torej K 1,165.800 delniške glavnice. Občni zbor je torej v zmislu pravil sklepčen. V zmislu predpisov akcijskega regulativa § 13. predložiti je ustanovnemu občnemu zboru tudi podroben račun ustanovnih stroškov. Glede tega poročam, da se doslej še ni plačalo nobenih ustanovnih stroškov in da bo pristojbina od delnic šele odmerjena, pač pa je imel pravni zastopnik ustanovnikov g. dr. Žirovnik že razne izdatke za koleke in takse, ki pa bo položil račun, ko bo vse ustanovno delo končano. Ker se torej svota ustanovnih stroškov danes še ne da številno ugotoviti, ostane to poročilo pridržano prihodnjemu občnemu zboru.

Imenujem za skrutatorja gg. delničarja E. Franchettija in dra. J. Žirovnika, ki sta obenem overovalca zapisnika. Za zapisnikarja pa prosim g. ravnatelja Dolenca.

Po teh formalnostih preidem na dnevni red.

Voliti nam je predsednika današnjemu zborovanju in predlagam za to mesto Zvezinega načelnika g. Franceta Kavčiča. (Živahno pritrdjevanje.) Izvoljen je gospod Kavčič in ga prosim, da prevzame predsedstvo.

Na to se je zborovalo o ostalih točkah dnevnega reda. Društvena pravila so bila po kratki debati sprejeta in sklenjena ustanovitev delniške družbe.

V upravni svet so bili izvoljeni sledeči delničarji: Predsednik: Kavčič Franc, načelnik zveze gostilničarskih zadrug in načelnik gostilničarske zadruge v Ljubljani; I. podpredsednik: Krofta Hanuš, ravnatelj Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani; II. podpredsednik: Zadravec Jakob, podnačelnik zveze štajerskih obrtnih zadrug, posestnik parnega in umetnega mlina, v Središču; odborniki: Franchetti Engelbert, načelnik pokrajinske zveze kranjskih obrtnih zadrug, načelnik pokrajinske zadruge brivcev, predsednik slov. obrtnega društva itd. v Ljubljani; Jakopič Josip, obrtnik in posestnik v Ljubljani; Marčan Andrej, načelnik mersarske zadruge in posestnik, v Ljubljani; Mazelle Julij, obrtnik in posestnik, Gradac—Ljubljana; Ravnar Franc, načelnik tesarske zadruge in posestnik, v Ljubljani; ing. Turnšek Viktor, ravnatelj urada za pospeševanje obrti v Ljubljani. Dr. Žirovnik Janko, odvetnik, v Ljubljani. Nadzorstveni svet: Ambrožič Josip, obrtnik in posestnik, Ljubno; Franzl Henrik, obrtnik in posestnik; Krapeš Fran, podnačelnik gostilničarske zadruge in kavarnar, Ljubljana; Mikuž Ivan, Zupanc Blaž, načelnik spodnještajerske zveze obrtnih zadrug, Laško.

Po končanem dnevnem redu je izpregovoril gospod Engelbert Franchetti sledeče:

Častiti gospodje, cenjeni zborovalci! Nadvse nepričakovana mnogobrojna udeležba današnjega zborovanja je živa priča, kako je obrtništvo težko pričakovalo ustanovitev svojega lastnega denarnega zavoda. Današnji dan bi moralo vse obrtništvo praznovati kot največji praznik. Le žal, da se obrtna banka še-le danes ustanavlja, zamujeno je že veliko, vendar pa smem trditi, da se bode še marsikaj zamujenega nadomestilo. V časih, ki smo jih preživeli med vojno in po vojni, bi si lahko obrtna banka pridobila marsikak tisočak in obrtno organizacije, ki jih denarni zavodi prav radi prezirajo, bi lahko dobile od obrtne banke izdatno podporo.

Upam in pričakujem, da bode obrtna banka obrtništvu naklonjena in kolikor mogoče kulantna. Obrtna banka naj ne išče pri mladih, pridnih in podjetnih obrtnikih visokih obresti, temveč naj jih po možnosti podpira s posojili po primerni obrestni meri.

Prepričan sem pa tudi, da se bodo obrtniki z veseljem posluževali svojega lastnega denarnega zavoda in da bodo kot pridne čebelice zbirale v obrtni banki svoje težko prislužene prihranke.

Vem pa tudi, da še danes ne bi imeli ustanovnega občnega zbora, ako bi bilo vprašanje ustanovitve obrtne banke izključno v rokah obrtnikov samih, kljub temu, da je veselo dejstvo, da so se ideje po ustanovitvi obrtne banke v polni meri poprijeli. Vsled tega naj mi bode dovoljeno, da činiteljem, zlasti gospodu dr. Windischerju, dr. Žirovniku, ravnatelju Kreditne banke gosp. Kroftu in ing. Turnšku izrečem v imenu vseh slovenskih obrtnikov za njih trud in nesebično požrtvovalnost najsrčnejšo zahvalo ter jih obenem prosim, da nam še nadalje stojijo s svojimi dobrimi nasveti na razpolago.

Udeležence današnjega velevažnega in pomembnega zborovanja pa pozivljam, da naj povsod in ob vsaki priliki delujejo v korist in procvit obrtne banke. Ravnatelja obrtne banke gosp. Dolenca pa prosim, da naj vse svoje moči in znano spretnost posveti naše-

mu denarnemu zavodu in da naj s svojo vztrajnostjo skuša obrtno banko povzdigniti do tistega ugleda, ki ga danes uživajo v Ljubljani vsi večji denarni zavodi.

Nato je predsednik zaključil ustanovni občni zbor.

Zvečer istega dne po ustanovnem občnem zborovanju obrtne banke so se člani upravnega sveta, nadzorovalnega odbora in prijatelji obrtne banke sestali pri predsedniku g. Fran Kavčiču na Privozu. Pri tem sestanku se je izrekla marsikatera krepka beseda zlasti o važnosti osamosvojitve obrtništva na gospodarskem polju. Važne in pomenljive besede govornikov: predsednika g. Fran Kavčiča, dr. Janko Žirovnika, g. Jesenka, ravnatelja g. Dolenca, tovariša Urbančiča, Filip Pristava in Eng. Franchettija so globoko segale v razvoj in napredek novoustanovljenega denarnega zavoda. Pričakovati je, da bode obrtna banka s sodelovanjem omenjenih gospodov in tovarišev krepko napredovala, se širila in razvijala.

Ob tej priliki se je od udeležencev tega večera po zaslugi tovariša Filipa Pristava nabrala svota 105 K za tiskovni sklad »Obrtnega Vestnika«. Vsem darovalcem najsrčnejša hvala!

Ivan Rebek:

Obrtno šolstvo.

Nisem sicer šolnik, a kot star obrtnik mnogokrat premišlujem o napredku obrtnega šolstva, ker dobro in praktično šolstvo da podlago za uspešni razvoj vsacega poklica. Ni ga, pa menda naroda v Evropi, ki bi mu strokovno šolstvo delalo toliko zaprek kakor ravno Jugoslovanom, to pa zato, ker nimamo ne Srbi, ne Hrvati in tudi ne Slovenci strokovne literature. Temu se sicer ni čuditi, ker je naša kraljevina le agrarna država in dasi taka ima ona celo tukaj malo strokovno literaturo ali recimo saj ne zadostne.

Kje naj bi se potem mogla izcimiti literatura za industrijske in obrtniške stroke. Toda vendar tudi to si mora narod ustvariti. Podlaga za vsako šolstvo je knjiga, imamo osobito Slovenci dokaj lepo književnost na drugih poljih, primanjkuje nam pa popolnoma strokovnih knjig in do teh priti je pa še dolga pot, če se naši državniki ne bodo kmalu zavedli potrebe enotnega učnega jezika, ker kakor danes v jezikovnem oziru, osobito v tehnični stroki razlikujemo različne izraze, ne bo mogel nobeden del našega naroda ustvariti si res pomembno strokovno literaturo, ker je vsak del za sebe premajhen in bi tako še tako dobro in potrebno delo ne imelo uspeha, ker bi bile naklade premajhne in vsled tega predrage. Tudi nam ni znana hrvaška in srbska strokovna književnost, slovenska je pa še vedno tako borna, da se je ne more niti imenovati. Edino kar bi zamoglo semkaj šteti, je Fr. Šubičeva »Elektrika«, in še tista je izšla s pomočjo Matice Slovenske, to je torej le toliko, da ne moremo reči, da prav ničesar nimamo.

Kar pa je v strokovnih knjigah med Slovenci načrpane znanosti, je ista vzeta iz nemških knjig, knjižic in različnih koledarjev. To se bo pri nas seveda nehalo, ker v naši državi se bo gojil predvsem državni jezik ter se bo mladina, katera se posveti rokodelskemu poklicu le v tem jeziku, zamogla strokovno nadalje izobraževati. In če pomislimo, da odkar sploh imamo Slovenci šole, se je v teh šolah

naši mladini vsiljeval tuj nemški jezik, katerega se je moral posluževati obrtni naraščaj kakor tudi dobri strokovnjaki vsih ved, ter iz nemških strokovnih knjig črpati večje znanje, zaradi tega bo vsekako treba, da prizadeti šolniki in strokovnjaki napravijo en korak dalje.

Podlaga temu je sicer že dana s tem, da se na naših šolah uči srbohrvaščina, ker gotovo se bo slovenski šolarček preje naučil sorodnega jezika nego popolnoma tujega, kakor na primer nemščine. Toda to še ne zadostuje, če zna deček predno gre v uk že srbsko ali hrvaško; dobiti moramo tudi enotno pisavo.

Da Slovenci ne moremo opustiti latinice je zgolj umljivo, ker se te pisave poslužujejo vsi zapadni narodi in povečini so tudi nemške knjige pisane v latinici. Raditega bi se moralo za srbski del naroda v šole ravnotako uvesti latinico. Razume se samo ob sebi da Srbi svoje cirilice ne bodo opustili, a ravno tako ne moremo Slovenci ali Hrvati opustiti latinice, ker če hočemo čakati, da bo naš naraščaj popolnoma zmožen cirilice in srbo-hrvaščine, bo preteklo več desetletij, predno bo mogoče enotne strokovne knjige izdajati ali se istih sploh posluževati. Tudi radi drugih gospodarskih in političnih odnošajev bi bil uspeh večji, če bi imeli vsi časniki enako pisavo, temu pa žalibog ni tako. Mi Slovenci pač lahko čitamo in vsaj prilično razumemo hrvatske časopise, nikakor se pa ne moremo posluževati časopisov iz Srbije, kar je gotovo eden največjih nedostatkov na gospodarskem, kulturnem in političnem polju naše ujedinjene države.

Zato je potrebno, da naši strokovnjaki nemudoma začno študirati vprašanje strokovnih knjig, in sicer ne samo s strogo slovenskega stališča, ampak z ozirom na potrebe in koristi celokupne domovine.

Minimalni ceniki.

Lansko leto so se začeli množiti slučajji, da so obrtne zadruge sklenile za svoje člane obvezne minimalne cenike in so celo določile posebne kazni za one, ki bi se ne hoteli držati cenikovih postavk, ampak bi iz konkurenčnih razlogov zahtevali za svoja obrtna opravila manjše zneske kot so določeni v ceniku. Obrtni red ne pozna takozvanih minimalnih cenikov, temveč samo v § 51. podrobnejše govori o maksimalnih tarifnih za predmete, ki spadajo k najnujnejšim življenjskim potrebščinam in za nekatera posebej navedena obrtna opravila, ter določa da sme politična deželna oblast po zaslišanju strokovnih korporacij statuirati do preklica maksimalne cene. Pri tem je osnovna misel ta, iz javnih ozirov, v varstvo konzumentov, navzgor omejiti cene ter preprečiti prekomerno izrabljanje občinstva. Posamezni obrtnik je v teh primerih vezan torej samo navzgor, prepuščeno pa mu je, svoje izdelke prodajati tudi po nižji ceni, kot je navedena v maksimalnem ceniku. Citirani paragraf, ki kot omenjeno, hoče ščititi občinstvo, potemtakem brezdvomno ne namerava izključiti pocenitev teh predmetov; ki z ozirom na pocenitev surovin in delavnih moči lahko nastopi.

Pri presoji vprašanja, kako ravnati z minimalnimi ceniki, se moremo opirati samo na gornji paragraf obrtnega reda, ako hočemo izluščiti jedro in pravni značaj minimalnih cenikov. Vprašati se moramo predvsem, zakaj je prišlo sploh do teh preuredb v

obrotni kalkulaciji. Ko so po vojski cene surovin in predmetov, ki jih obrtnik potrebuje v svojem obratu, neprestano rasle, je postajala enotna in solidna kalkulacija vedno težja, posebno, ker se je za iste surovine, ki se jih je nabavljalo od različnih strani, plačevalo različne cene. Zato je naravno, da je eden in isti izdelek pri raznih mojstrih stal različno. Da se izognejo velikim pritožbam občinstva, so obrtne zadruge morale tozadevno potrebno ukreniti ter so si pomagale s takozvanimi minimalnimi ceniki.

Nastane predvsem vprašanje, ali so k temu opravičene. Čeprav obrtni red te institucije ne pozna, je brezdvomno to vprašanje potrditi. Zadruga imajo na podlagi svojih pravil pravico in dolžnost, ukreniti potrebno, da se goji čut skupnosti, da se pobija nepoštena konkurenca ter v izvrševanju te naloge lahko določijo tudi minimalni cenik. Gre pa pri tem za to, ali ni s tem morda kršeno določilo § 113 o. r., ki pravi izrečno, da se z ustanovitvijo zadrug ne sme nikomur omejiti obrat obrta bolj kot določa obrtni red sam. Jasno je, da se taki sklepi zadrug redno storijo enoglasno ter tukaj ni pričakovati nasprotstev v lastnih vrstah, vsled česar tukaj normalno samoodločba posameznega obrtnika ni tangirana. Drugo vprašanje pa je, ali sme zadruga določiti tudi disciplinarne kazni za one, ki bi kršili določbe minimalnega cenika. V tem grejo mnenja narazen. Svojčas je okrožno poglavarstvo v Lipskem (Nemčija) glede minimalnega cenika neke brivske zadruge izreklo naslednje mnenje: »Taka določitev hoče preprečiti nepošteno konkurenco. Tako konkurenco odstraniti, povzdigniti solidnost obrata pri združnih članih, izključiti uporabo nedopustnih ali varljivih sredstev od strani združnih članov, je glavna naloga zadruge, ki je naravnost po postavi poklicana dvigati stanovsko solidarnost in stanovsko čast članov.« To naziranje pa gre brezdvomno predaleč. Kot imajo maksimalni ceniki samo namen, preprečiti prekomerno izrabljanje konzumentov ter prepuščajo posameznikom računati za svoje izdelke tudi manj, tudi glede minimalnih cenikov moramo, kolikor pride obrtni red v poštev, zastopati isto stališče ter v okvirju obrtnega reda odklanjati striktno obveznost združnih članov držati se cenikovih postavk. V tem zmislu se je lani tudi izjavila trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani na tozadevno vprašanje nekega okrajnega glavarstva.

Pač pa moramo poudariti, da je brez oziroma določila obrtnega reda, v zadrugi včlanjenim obrtnikom prepuščeno, dogovorno v obliki pogodbe skleniti minimalni cenik, katerega postavke so obvezne za vse, ki so pogodbo sklenili, kot tudi določiti konvencionalno kazen za vse kršitelje dogovora.

Zadružna naznanila.

Obligatni pristop obrtnih zadrug k strokovni zvezi obrtnih zadrug. Ministerstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani izdal je na vlogo deželne zveze Kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani z dne 30. julija 1920 št. 295 dne 27. avg. 1920 št. 6218/20 sledečo obvestilo: Vsem okrajnim glavarstvom v bivši vojvodini Kranjski in mestnemu magistratu v Ljubljani, da opozore v njih okraju se nahajajoče obrtne zadruge na dolžnost pristopa k »Deželni zvezi Kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani« v zmislu »določila člena 2 naredbe deželne vlade z dne 15. novembra 1919.

št. 11 ur. l. z. navedbo združnega imena, sedeža, označbo imena načelnika in njegovega namestnika, ter bivališče taistih, nadalje število pripadnikov (pomocnikov in vajencev) z vpošiljatvijo enega izvoda pravil.

Dr. Marn. l. r.

Obrtniški koledar za leto 1921, ki ga izda »pokrajnska zveza obrtnih zadrug za Slovenijo v Ljubljani« je že v tisku in bode imel bogato vsebino, katero znači sledeče kazalo: 1. Predgovor. 2. Koledar. 3. Kolkovne listine. 4. Podrobna poročila za kolkovanje listin, spisov, računov itd. 5. Poštne določbe. 6. Kovani denar raznih držav. 7. Mere in uteži. 8. Preračunjevalne tabele. 9. Obrestne mere. 10. Carina. 11. Maksimalni in minimalni cenik. 12. Obrtna banka, 13. Obrtno — nadaljevalne šole. 14. Vajenstvo, pomočniška preskušnja in preskušnja za mojstre. 15. Bolniška blagajna za mojstre. 16. Organizacija obrtnih zadrug in društev. 17. Obligatni pristop obrtnih zadrug k strokovni zvezi obrtnih zadrug. 18. Razvrstitev obrtov. 19. Gostilničarski obrt in njegovo pravo. 20. Vinotoč pod vejo. 21. Stavbne obrti. 22. Obrtne pravice trgovcev, ki prodajajo storjeno moško in otroško obleko ter prodajalcev čevljev. 23. Urad za pospeševanje obrti v Sloveniji. 24. Seznam strokovnih obrtnih zadrug v Sloveniji. 25. Statističen pregled obrtov v Sloveniji po skupinah. 26. Ustanovitev kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. 27. Rodovnica dinastije Karagjogjevičev. 28. Barve vseh evropskih držav in dežel. 29. Dimnikarski cenik.

Naši shodi in zborovanja.

Mizarska zadruga za Ljubljano, Vič in Moste zborovalo je v nedeljo dne 29. avgusta 1920. Načelnik Dolničar Matija pozdravil je načelnika združne zveze tovariša Franchettija ter došle spominjal se umrlih članov ter podal poročilo od zadnjega zborovanja l. 1914. Opozarjal je, da se mora malomarnost v pri-glasitvah pomočnikov in vajencev nehati. V istem zmislu je bodril tovariš Franchetti na vpeljavo reda in ter slikal žalostne slučaje, ki se izcimijo iz teh nezašlihanih opustitev. Blagajniško in tajniško poročilo se je odobrilo. Pravila so se izpreminila, Zadruga sklene razširiti svoj delokrog na celo politično okrajno glav-arstvo Ljubljana. Določi doklado za l. 1920 na 50 K. Izvoli se načelnikom Petrovič Jurij, njega namestnikom Škafar Franc, tajnikom Primožič Ferdinand, blagaj-nikom: Vehar, odbornikom: Andlavič sen., Dolničar Matija, Malavašič Anton, Trink I., namestnikom: Andlovic ml., Matjašič, Niklajević; računskim pregled-nikom: Mišvel in Šare.

Nakupovalna in produktivna zadruga klobu-čarjev za Slovenijo je imela dne 24. maja t. l. svojo izvanredno sejo v Celju, h kateri so bili povabljeni tudi bližnejši člani zadruge. Udeležba je bila s strani odbora polnoštevila, prisostvovalo pa je tudi precejšne število tovarišev, celo iz Koroške sta bila prisotna dva člana. Glavni povod tega sestanka in seje je bila zavrnitev klobučnih trakov, kateri so dospeli 24. aprila t. l. z Dunaja v Maribor, pa so bili od carinarne zavrnjeni nazaj v Avstrijo s pripombo, da je to blago luksus. Do take mode, da bi dandanes nosili klobuke brez trakov in podložnega usnja, pa še nismo napredo-vali, torej je bilo nujno potrebno podvzeti vse korake, da se ta prepoved razveljavi. V seji se je soglasno sklenilo, naj se poda deputacija tovarišev Topolšek

(Konjice), Ovčjak (Pliberk), Šribar (Celje), Ravljen (Šoštanj), Jamnik (Ljubljana) h g. ministru Dr. Kukovcu, ki je ravno bival v Celju, ter ga zaprosi, da ukrene v ministrstvu za trgovino in obrt, da se nam dovoli uvoz trakov in drugih klobučarskih potrebščin in gos-pod minister je radevolje obljubil svojo pomoč. Dne 1. junija pa se je še deputacija (tovariši Chiba, Šribar, Pretner, Ravljen, Jamnik) podala v Ljubljano h po-verjeniku min. za trg. in obrt g. Dr. Marnu, da pred-loži tozadevno pismo prošnjo, kar nam je tudi radevolje ustregel. Tudi trgovska in obrtna zbornica je zavzela stališče, da se nam kolikor mogoče odpo-more v takem pomanjkanju naših najnujnejših po-trebščin. Torej zadruga je storila svojo dolžnost in gleda, da se bode članom dobro vstregalo. A koliko imamo še danes tovarišev, kateri sploh nimajo smisla za skupno delo! Največ je takih, katerim je vojna pomogla do blagostanja ter sploh ne marajo kaj slišati o skupnem delu. Pa gospoda, prišel bo še čas, ko se boste radi nas oklepali, samo če ne bo prepozno. Ravno zdaj bi bil čas, da bi vsi pristopili in po svojih gmočnih razmerah podpisali kar največ deležev; saj bi imeli denar gotovo dobro naložen ter bi bila vsakega osebna korist, zadruga pa bi bila v stanu v velikih množinah blago naročati in s tem bi izginili razni prekupčevalci, kar bi gotovo dobro došlo celoti in posamezniku. — Kar se tiče stanovske zadruge, bodi omenjeno, da je prevzel načelništvo tovariš Topolšek Franc (Konjice), kamor se naj vpošiljajo udnina in letni prispevki; pisarniška dela pa vodi tovariš Jos. Ravljen (Šoštanj), kamor se naj pošiljajo vsi dopisi. — Na tem mestu bodi izrečena najlepša zahvala gospo-doma Dr. Kukovcu in Dr. Marnu, ki sta nam po-mogla k uspehu. Blago je po njunem posredovanju kmalu prispelo, sicer le v omejeni količini, ter je bilo razmerno razdeljeno med združne člane. Vsaj v prvi sili smo rešeni iz dosedanjih neznosnih razmer in odpira se nam boljša bodočnost.

Razno.

Proračun za Slovenijo za 1920—21. Proračun letošnjega finančnega leta za našo kraljevino se giblje v visokih številkah. Finančni minister je krepko navil davčni vijak, da bi dobil pokritje za velike potrebščine, ki se zahtevajo v vseh panogah naše državne uprave. Zanimivo je za nas, kako je z našo Slovenijo v državnem proračunu. Celotni dohodki iz Slovenije so preračunjeni na 1734 milijonov K, vsi izdatki pa na 1525 milijonov K, torej dobrih 200 milijonov kron prebitka. Imeli bi torej več dohodkov nego izdatkov. Slovenija bi bila torej aktivna, ne pasivna. To pa mora biti v vsakem pravem gospo-darstvu, ako se naj gospodarstvo vzdrži in napreduje. Za prosveto je določenih 76 milijonov, za narodno zdravje 31 milijonov, za poljedelstvo 20 in socialno politiko blizu 34 milijonov (med njimi nad 28 mil. za invalidno skrbstvo in podpore padlih in 2-5 mil. za socialno zavarovanje.) Povprečno pride pri nas na 1 osebo 1500 K davka. Velika vsota je to! Pomisliti pa je treba, da so pri tem tudi indirektni davki (pri uvoznini, izvoznini, užitnini, monopolih itd.), ki so mnogo večji nego direktni. Na drugi strani pa moramo zopet pomisliti, da ostane denar med nami; kar na eni strani izdamo, dobimo zopet po drugi strani. Uradniki izdado svojo plačo za hrano in obleko tr-

govcem in obrtnikom, ki kupujejo svoje stvari dalje od pridelovalcev. Stvar naših narodnih zastopnikov pa mora biti, da pri tem kroženju posamezni sloji prebivalstva ne trpe v primeri z drugimi preveč, nego naj se bremena razdele kolikor mogoče enakomerno in primerno gospodarski moči vsakega.

Vrtna veselica zveze obrtnih zadrug za Slo-venijo v Ljubljani se bo vršila na praznik dne 8. septembra 1920 v »Narodnem domu« v Ljubljani s sledečim sporedom: 1. Domžalska godba. 2. Petje preskrbi iz velike prijaznosti »Ljubljanski Zvon«. 3. Srečolov. 4. Saljiva pošta. 5. V paviljonu postavljena tehtnica vagala bode človeške kosti in bode najtežji veselčni zemljan obdarjen s šaljivim dobitkom. 6. Glasovanje (plebiscit moških in ženskih) določilo bo najlepšo veselico žensko bitje, katera se odlikuje. 7. Z listki prisodila se bode vsakemu moškemu številka enega krasnega ženščišča, katera ga pričakuje na igračkanje. 8. Posebna komisija nastopala bode z najkrutejšimi globami proti vsakemu poskočnejšu. Za najboljšo pijačo in jed bo preskrbljeno. Za slučaj neugodnega vremena vršila se bo veselica v notranjih prostorih. Nihče prijatelj obrtnika in nobene obrtniške rodbine naj ne manjka na prvem nastopu vzajemnosti obrtnikov. Naprošajo se tovariši, da store svojo stanovsko dolžnost in privedejo koliko več svojih prijateljev. Kdor bi bil zadržan naj odpošlje vsaj vstopnino ali pa kak dobiček za srečolov na zvezno pisarno, palača trgovske in obrtniške zbornice, Beethovna ulica 10.

Dimnikarsko orodje se lahko naroči pri združnem načelstvu z navedbo potrebe. Zadrugne uradne ure so le v petkih od 8—12. Ako se do 15. septembra 1920 ne poravnava zadrugnih zaostankov, izterjalo se jih bo upravnim potom.

Vsi urarji in zlatarji v Sloveniji se prosijo, da pošljejo nemudoma svoje naslove »Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani«.

Obrtnikom, včlanjenim v obrtnih zadrugah. Spominjajte se ob vsaki priliki (izletih, sodnijskih poravnava, igrah in veselih družbah) z nabiranjem prispevkov tiskovnega sklada »Obrtnega Vestnika« imena darovalcev bomo v vsaki številki Obrtnega Vestnika objavili.

Vabilo na izlet obrtnikov k sv. Miklavžu pri Ormožu v nedeljo dne 12. septembra 1920 in k tamkaj ob 3. uri pop. v gostilni Simonič se vršecem shodu s sledečim dnevnim redom: 1. Stanovska organizacija v splošnem. 2. Reorganizacija obrtnišva ljutomerskega in ormoškega okraja. 3. Prometne, gospodarske in socialne zadeve. 4. Slučajnosti. Shoda se vdeležijo tovariši in voditelji iz Ljubljane in Celja. Pridite vsi, ki vam je mar za lastno korist, za ohranitev in povzdigo stanovske časti. **Skilcatelji.**

Obvezni polletni tečaj na državni podkovski šoli v Ljubljani se prične dne 1. oktobra t. l. Za vstop v tečaj je vložiti na vodstvo podkovske šole v Ljubljani do 20. septembra t. l. prošnje ter ji priložiti: 1. rojstni in krstni list, 2. domovinski list, 3. zadnje šolsko spričevalo, 4. učno spričevalo, 5. ubožni list in 6. zdravstveno spričevalo. Pouk v podkovski šoli je brezplačen; učenci dobivajo redno državne podpore ter imajo prosto stanovanje v zavodu, skrbeti pa morajo sami za hrano in potrebne učne knjige. Poleg podkovstva se poučuje ogledovanje klavne živine in mesa.

Vodstvo drž. podkov. šole v Ljubljani.

Dovolitev uvoza zabranjenega blaga, ki je bilo naročeno pred 23. marcem 1920. V Službenih Novinah z dne 23. avgusta t. l. je priobčena naredba gospodarsko-finančnega komiteja, s katero se dovoljuje uvoz vsega onega pri uvozu zabranjenega blaga, glede katerega se nesumljivo dokaže, da je bilo naročeno še predno je stopila v veljavo naredba ministrskega sveta o zabranitvi uvoza t. j. pred 23. marcem t. l. Vsakdo, ki ima take naročilne pogodbe in obveznosti, mora v roku 15 dni od dneva priobčenja te naredbe v Službenih Novinah pri generalni direkciji carine v Beogradu vložiti z zadostnimi dokazi podprto prošnjo. Po preteku tega roka vložene prijave se ne bodo sprejemale in tudi na prijave, ki so bile vložene brez naročbe zadevajajočih dokumentov se ne bo oziralo. Prošnje, oddane po pošti proti povratnemu receptu vsaj petnajsti dan po priobčenju naredbe o dovolitvi uvoza zabranjenega blaga, smatrale se bodo za pravočasno vložene. V razpisu je istočasno z naredbo komiteja priobčen tudi postopek pri carinjenju tega blaga. Ko ga carinarnice prejmejo, postopale bodo po njem. Interesente opozarjamo, da se natančno drže roka, ker bo vsaka poznejša intervencija v tej zadevi po našem mnenju brezuspešna. Dodatno k tozadevni notici opozarjamo dotičnike, ki so prošnje za uvoz zabranjenega blaga vložili pred objavo razglašene, objavljenega v »Službenih Novinah« št. 182, da dokazuje ki spričujejo, da je bilo blago pred 23. marcem 1920 naročeno, vpošljejo naknadno generalni direkciji carine v Beogradu in sicer v določenem roku. Na dokazila, ki bi se poslala po tem roku, se ne bo oziralo.

1000 K za tiskovni sklad so darovali pri predsedniku »Obrtne banke« g. Fr. Kavčiču v Ljubljani zbrani zborovalci ustanovnega občnega zbora.

Zahvala.

Gg. velikodušnim darovalcem za kritje stroškov pri sprejemu regenta in za organizacijske namene, se načelstvo deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani najtopleje zahvaljuje s prošnjo, da bi dobili mnogotere posnemovalce! Darovali so: Rebek, Celje 100 K, Habjan 50 K, Slatner Anton, Kamnik 100 K, Rozin Franc, Trbovlje 20 K, Kobal Peter 50 K, Toplak, Štajersko 20 K, Ognič Filip, Novomesto 40 K. — Iz Ljubljane, Pristov Filip 50 K, Jug Josip 50 K, Rogel Vaclav 50 K, Ravnikar Franc 50 K, Geyer Rudolf 60 K, Weisbacher 40 K, Kersnič Ivan 20 K, Šober 20 K, Koder Ernst 40 K, Martinčič Avgust 50 K, Špetletič Stefan 40 K, Bonač Ivan 40 K, Accetto Alojzij 40 K, Marčan Andrej 40 K, Gjud Ivan 40 K, Strupi Alojzij 40 K, Novotny Teodor 40 K, Francheti Engelbert 50 K, Dolinar Franc 40 K, Gjud Aleksander 40 K, Urbančič Valentin 20 K, Šelica Luka 20 K, Dolničar Matija 20 K, Uršič Anton 50 K, Krapeš Milka 40 K, Kodnik Alojzij 40 K, Jakopič Ivan 50 K, skupaj 1460 K. — Engelbert Francheti.

Izdajatelj konzorij »Obrtnega Vestnika«.
Odgovorni urednik Engelbert Franchetti.
Tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani.

Prodaj po nizki ceni večjo množino čistih steklenih šip, vel. 12 × 16 1/2, 12 × 18 i. dr. KUNC FRANC, Ljubljana, Wolfsova ulica.

Zavod za tehnične 4, 12-1
in elektrotehnične naprave
Vojnović & Cie - Ljubljana
 Wilsonova c. 22, se priporoča.

Kovaško železo

staro, na izbiro, se proda tudi v manjših množinah Čopova ulica 12, na dvorišču. (Dohod iz Resljeve ceste za Ledino.

4, 1-1

Prodajam kolesa od voza ozkotirne železnice

in tudi drugo k temu vozu spadajoče železo. Prodajam tudi 50 kilogramov starih vijakov razne velikosti. Vinko Hafner, Žabnica štev. 59, pošta Škofja Loka.

Tovarna in livarna sifonskih glavic in strojev. - Priporoča vse potrebščine za tovarne sodavode, kakor: glavice, dele strojev, gumi, sumporne ter oglenčeve kiseline, esenco za limonado in barve.

F. R. Rotter, Osijek 3.

3-2

11-1

Westinghouse

Watt

Kremenezky

Metax

Eksport & Import

11-1

JADRANSKA BANKA

Delniška glavnica: K 30,000.000.—. Rezerva nad K 10,000.000.—.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija, Split, Šibenik, Trst, Zadar.

Ekspozitura: **Brzajavni naslov:** Kranj. Jadranska.

Sprejema: vloge na knjižice, vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davek plača iz svojega.

Kupuje in prodaja: menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja: čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih; daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

11-1

Čevljarska zadruga z o. z. v Žireh

— nad Škofjo Loko —

izdeluje vsake vrste

od priprostega do najfinejšega izdelka ter prevzema v izvršitev vsako količino po naročilu točno, solidno in po sedanjim razmeram primernih cenah. Izvoz vsepovsod.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila. 5—1

11—1

ANTON TONEJC & Comp.

Glavna zaloga Rogaške kisle vode za Štajersko in Koroško vedno vseh vrst v zalogi. Kupuje in prodaja vse vrste deželnih pridelkov. Maribor, Mlinska ulica št. 23.

Srečko Potočnik

Ljubljana, Šelenburgova ulica 6, I. nadstropje.

Razpošilja za celo Jugoslavijo kroje za krojače in šivilje, ki si žele novih, modernih krojev.

Poslati je treba le mero in dobi se v najkrajšem času obleko, površnik, plašč, kostum ali krilo moderno napravljeno.

== Kroj po meri. ==

11—1

MATIJA PERKO

stavbeni in pohištveni mizar v Zg. Šiški pri Ljubljani, Celovška cesta 24—20
vporablja v svojem obratu samo najboljše blago.

Izvršitev točna. — Cene zmerne. — Za izvršena dela se jamči.

Pravi firnež

v priznano najboljši in zanesljivi kakovosti.

Vse vrste barv, suhih in oljnatih, barve za obleke, mavec (gips), mastenec (Federweiss), ameriškansko strojno olje, prašno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarske, slikarske in zidarske čopiče, kakor tudi druge v to stroko spadajoče predmete

ima še vedno v zalogi trdka:

Medic, Rakovec & Zankl

družba z o. z.

Preje A. ZANKL sinovi,

-- Ljubljana. --

Ceniki se sedaj ne pošiljajo.

20—20

I. in največja jugoslovanska tovarna za barvanje, kemično čiščenje, pranje in svetlo-likanje perila.

➡ Barva vedno vsakovrstno blago,

➡ čisti obleke,

➡ pere vsakovrstno perilo in hodi brezplačno na dom iskat,

➡ svetlo lika

ovratnike, zapestnice, srajce.

13 11—1

Jos. Reich.

Tovarna: Poljanski nasip števil. 4.

Podružnica: Šelenburgova ulica 4.

Poštne naročila se točno izvršujejo.

Nujna dela se takoj izvršujejo.